

Implementatie

Taal in Blokjes op school

Ondersteuningsniveaus 1, 2 en 3

door Thalita Boumans

Wat is Taal in Blokjes?

Taal in Blokjes is een interventiepakket voor de ondersteuning van leerlingen die moeite hebben met lezen en/of spellen. Het pakket bestaat uit werkboeken, oefenmappen, diverse materialen en software. De werkvormen zijn multisensorieel en interactief: taal leren door horen, zien, voelen en samen doen. Taal in Blokjes gebruikt een vaste kleurcodering voor klanken, volgt de structuur van de Nederlandse taal en legt uit hoe woorden in elkaar zitten.

Taal in Blokjes is methode onafhankelijk en kan naast elke taalmethode worden ingezet voor de interventie en preventie bij lees- en spellingproblemen. Taal in Blokjes kan individueel, in groepjes en in de klas worden gebruikt. Voor meer informatie zie ook het *Inspiratieboek Taal in Blokjes*.

Waar komt Taal in Blokjes vandaan? Taal in Blokjes is een uitsnede van de F&L methode® (Fonologische en Leerpsychologische methode) voor de behandeling van kinderen met dyslexie. Met de F&L-methode worden al jaren goede resultaten behaald door in dyslexie gespecialiseerde praktijken/ instellingen. De F&L methode® is wetenschappelijk onderbouwd en evidence based. ¹

¹ Wetenschappelijk Effectonderzoek en Publicaties F&L-methode®: <https://www.fenlexpertisecentrum.nl/publicaties/>

Taal in Blokjes kan als interventie op Ondersteuningsniveau 2 en 3 worden ingezet voor lezen én spellen en bij risicoleerlingen. Ook kan Taal in Blokjes op Ondersteuningsniveau 1 worden gebruikt als aanvulling op de reguliere taalmethode. Taal in Blokjes is een erkend voortraject voor de (vergoede) dyslexiezorg.

Soms is een interventie met Taal in Blokjes niet voldoende en is doorverwijzing voor nader onderzoek en specialistische behandeling voor dyslexie nodig. Bij de behandeling kan het F&L-behandelprogramma worden gebruikt. Alleen F&L-gecertificeerde praktijken en instellingen gebruiken de F&L methode® voor de behandeling van dyslexie.

De koppeling tussen interventie met Taal in Blokjes op school en behandeling met de F&L methode® bij een gespecialiseerde dyslexiepraktijk zorgt voor een efficiënte en goede **ketenzorg** tussen school, ouders en praktijk. Zie ook bijlage: [Ketenzorg-TiB-en-F&L.pdf](#)

Voor wie is Taal in Blokjes?

Taal in Blokjes is voor:

- alle leerlingen uit het basisonderwijs die hulp nodig hebben met lezen en spellen
- leerlingen waarbij lees- en/of spellingproblemen worden verwacht en die baat hebben bij een Voorschotbenadering (vanaf groep 2 en 3)
- leerlingen in het speciaal basisonderwijs
- anderstalige leerlingen (NT-2 onderwijs)
- leerlingen met auditieve verwerkingsproblemen
- leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en slechthorende leerlingen.

Waarvoor kan je Taal in Blokjes op school inzetten?

Taal in Blokjes kan worden ingezet als:

- preventie bij risicoleerlingen (voorschotbenadering)
- interventie op Ondersteuningsniveau 2 en 3
- interventie voorafgaand aan de aanmelding voor de vergoede dyslexiezorg (ED)
- aanvulling op de reguliere taalmethode op Ondersteuningsniveau 1, bijvoorbeeld bij Veilig Leren Lezen, Staal, Taalactief...
- als aanvulling op remediërende leesmethodieken zoals Leesbegeleiding van Luc Koning, Ralfi, Connect, begeleid Hardop Lezen, Bouw!...
- software voor Lezen en Spellen voor het verbeteren van de spel- en leesvaardigheid op woordniveau (Taal in Blokjes Module software) en op tekstniveau voor groep 3 t/m groep 8 (Taal in Blokjes Reader software).

Hoe kan je Taal in Blokjes op school inzetten?

Taal in Blokjes kan individueel, in groepjes of in de klas op elk ondersteuningsniveau worden ingezet.

Er zijn werkvormen voor:

- zelfstandig gebruik, onder andere werkboeken, software
- groepjes (interactieve werkvormen). Leerlingen leren en helpen elkaar door samen doen en samen nakijken. Dit zijn diverse werkvormen voor lezen en spellen, bijvoorbeeld blokwoorden maken en opschrijven, leeskwartetten, bordspellen en het dobbelspel.
- onder begeleiding van de leerkracht of taalspecialist, onder andere de extra werkvormen uit de handleiding/oefenmappen, software voor lezen en spellen en auditieve oefeningen.

Taal in Blokjes stopt niet in groep 4 of 5. Taal in Blokjes heeft een doorlopende leerlijn tot en met groep 8, zodat leerlingen die dat nodig hebben meerdere jaren optimaal kunnen profiteren van deze methode. Bij de aanschaf van materialen en software kan hier rekening mee worden gehouden. Afhankelijk van de situatie kunnen leerlingen bijvoorbeeld het ene jaar met Taal in Blokjes starten op Ondersteuningsniveau 2 (minder intensief) en het volgende jaar doorgaan op Ondersteuningsniveau 3 (meer intensief) of omgekeerd.

Taal in Blokjes kan op verschillende ondersteuningsniveaus worden gebruikt naast de reguliere taalmethode.

Hieronder volgt de opzet van het Stappenplan Implementatie Taal in Blokjes op school met:

- een basisopzet van groep 2 t/m groep 8 voor de Ondersteuningsniveaus 1, 2 en 3 van minder naar meer intensief (of soms omgekeerd afhankelijk van de situatie).
- per ondersteuningsniveau werkvormen voor lezen en spellen met suggesties voor materialen en software.

Starten met Taal in Blokjes op school

Tip 1: Vraag het *Inspiratieboek Taal in Blokjes* aan (48blz.) alvorens een startpakket samen te stellen.

In het Inspiratieboek staat veel informatie over de methode en de materialen, werkvormen en software worden beschreven met doelstelling, uitleg en voorbeelden. Dat kan helpen om een eerste keuze te maken.

Het Inspiratieboek Taal in Blokjes geeft uitgebreide informatie over de aanschaf van materiaal en software (inhoud, doel en werkwijze), rekening houdend met een doorlopende leerlijn [zie het inspiratieboek blz. 3,4,5,6] t/m groep 8 voor leerlingen die dat nodig hebben. Het is niet optimaal als Taal in Blokjes het ene jaar wel en het andere jaar niet wordt ingezet, beter is om een doorlopende leerlijn t/m groep 8 te hanteren van minder naar minder intensief of omgekeerd, afhankelijk van de situatie.

Op pagina 5 van het Inspiratieboek is te zien hoe op diverse ondersteuningsniveaus met het materiaal gewerkt kan worden.

Aan het aanvragen van het Inspiratieboek zijn geen kosten verbonden. Je kan ook een aantal exemplaren aanvragen voor je collega's.

Er is ook een digitale versie beschikbaar, klik hiervoor op de link hieronder.

<https://www.taalinblokjes.nl/inspiratieboek-taal-in-blokjes/>

Tip 2: Kijk voor inspiratie ook een naar onze nieuwste **video's**:

Taal in blokjes in de klas deel 1:

https://youtu.be/dp7zQ_1HRg

Taal in blokjes in de klas deel 2:

https://youtu.be/_4QvC2HdHaA

Voor meer filmpjes over Taal in Blokjes op school, ga naar: <https://www.taalinblokjes.nl/videos/>

Tip 3: Ga naar het F&L-expertisecentrum en bekijk de **FAQ-vragen**. Veel informatie over het gebruik van Taal in Blokjes, antwoorden op je taalvragen en antwoorden over Taal in Blokjes in combinatie met diverse taalmethodes vind je op fenexpertisecentrum.nl/faq

Zoek je eigen methode op en kijk eens bij de vragen en antwoorden op het F&L-expertisecentrum.

Een goede basisopzet bestaat uit de volgende onderdelen:

- basisset(s) met klankblokken en het met blokwoordenboek (bijvoorbeeld de basisset uitgebreid of een aantal blokboxen),
- sets met gekleurde fluormarkeringen N.B. gebruik géén potloden of viltstiften, dat duurt veel te lang en dekt de letters af,
- werkboeken Taal in Blokjes 1 t/m 9, en het werkboek 'Voorlopertje', de werkboeken zijn voor zelfstandige verwerking in de klas,
- bijbehorende handleiding/oefenmappen bij de werkboeken 1 t/m 9, de werkvormen uit een handleiding/oefenmap worden onder begeleiding gedaan en sluiten aan op de gemaakte bladzijdes in het werkboek,
- springpleinen uitgebreid,
- lees- en woordstructuurkwartetten,
- klank-teken kaartjes en letterlijn (met letters, plaatjes en kapstokwoorden) en/of klank-teken kaartjes met alleen op kleur gecodeerde letters,
- Taal in Blokjes Reader software voor school en thuis, voor het lezen van op klank gecodeerde verhalen maar ook te gebruiken voor spellingopdrachten. Ook een eigen leestraining samenstellen en monitoren binnen het programma is mogelijk. Voor toelichting en voorbeelden zie: [“Leerlingbegeleiding thuis - lezen en spellen met de Taal in Blokjes Reader.pdf”](#)
- Taal in Blokjes Module software (met onder andere basisvaardigheden en het “spreekende klankenbord” voor de spelling).
- Daarnaast: materialen zoals woordbouwkaartjes, (magnetische) letters, bordspellen, dobbelspel, klankenbingo, poster voor in de klas, spiekpen, basiskaarten op A4 niveau waar de klankblokjes op passen, stickers met de basiskaart etc. Deze materialen bieden enorm veel afwisseling in werkvormen en ondersteunen de motivatie en het plezier van leerlingen.

Hoe zet je Taal in Blokjes in op de verschillende Ondersteuningsniveaus?

Ondersteuningsniveau 1

Het gebruik van Taal in Blokjes in de klas kan de gebruikte taalmethode ondersteunen bij risicoleerlingen. Klanken zijn klanken en woorden zijn woorden. De woorden van de taalmethode kunnen ook met Taal in Blokjes worden gebruikt. Taal in Blokjes gebruikt een vaste kleurcode voor klanken en laat zien hoe woorden in elkaar zitten. Het fonologisch bewustzijn is de basis voor het decoderen van woorden (lezen) en voor het coderen van woorden (spelling). Taal in Blokjes geeft de klanken een kleur en stimuleert het begrip van woordstructuren bij lezen en spellen. De werkvormen voor lezen ondersteunen de spelling en andersom.

Taal in Blokjes in de klas

Taal in Blokjes is methode onafhankelijk. Je kan de basiswerkvormen woorden in klanken coderen en woorden bouwen met de klankblokken bij je eigen taalmethode gebruiken. Bijvoorbeeld bij Veilig leren lezen, Staal, Taalactief... Denk ook aan de regeluitleg en aan de woordpakketten en categorielijsten die je in de Taal in Blokjes Reader software kan plaatsen.

Je kan de Taal in Blokjes Reader software ook gebruiken voor koorlezen op het digibord.

Een voorbeeld van hoe Taal in Blokjes gecombineerd kan worden met Taal Actief.

Lezen met Taal in Blokjes

Hierbij codeert de leerling de klanken in woorden en leest hij de gecodeerde woorden (en teksten) hardop. Voor een nadere toelichting over de werkwijze van het op klank coderen van woorden: zie onder andere het *Inspiratieboek Taal in Blokjes* op bladzijde 8 en 9 Basiswerkvorm lezen: tekst op klank coderen en hardop lezen.

Je kan leerlingen woorden en teksten laten coderen uit het werkboek van je taalmethode. Je kan woordrijtjes laten coderen uit een woordpakket of een woordenlijst op categorie (maak een woordselectie). Je kan ook ons blokwoordenboek gebruiken, dit boek is ingedeeld op het niveau van de werkboeken van Taal in Blokjes en bevat woorden in opklimmende moeilijkheidsgraad.

Gebruik voor het coderen fluormarkers in de juiste kleuren, markers dekken de letters niet af maar accentueren deze juist (en laat de leerlingen niet bij elke letter de dop op de stiften doen). Voor snel en efficiënt coderen zie ook 'Hoe moet je woorden coderen? De kunst van het coderen' bij de Vragen en Antwoorden op het F&L-expertisecentrum. <https://www.fenexpertisecentrum.nl/faq>

Het herhaald lezen van gecodeerde teksten kan zinvol zijn, met name bij de lagere leesniveaus.

Spelling met Taal in Blokjes

Zeg telkens een woord en laat leerlingen woorden bouwen met de klankblokken, deze woorden met elkaar vergelijken en nakijken. Geef daarna een auditief dictee met deze woorden. Leerlingen kunnen ook zelfstandig in een groepje werken aan de spelling bijvoorbeeld met het blokwoordenboek van Taal in Blokjes. Eén leerling leest een woord hardop, de andere leerlingen bouwen het woord met de klankblokken. Samen kijken zij de blokwoorden na en schrijven zij het woord op. Daarna leest een andere leerling een woord (zo combineer je ook lezen en spellen).

Ook bij het leren van de spelling worden de codeeropdrachten van Taal in Blokjes gebruikt: eerst met kleurcodering begrijpen hoe woorden in elkaar zitten, daarna woorden zelf maken en opschrijven.

Voor een nadere toelichting over de werkwijze van het op klank "blokken" van woorden: zie onder andere het *Inspiratieboek Taal in Blokjes* op bladzijde 12 Basiswerkvorm spellen: woorden bouwen met klankblokken en opschrijven. Zie ook 'Hoe moet je woorden blokken? De kunst van het blokken' bij de Vragen en antwoorden op het F&L-expertisecentrum. <https://www.fenexpertisecentrum.nl/faq>

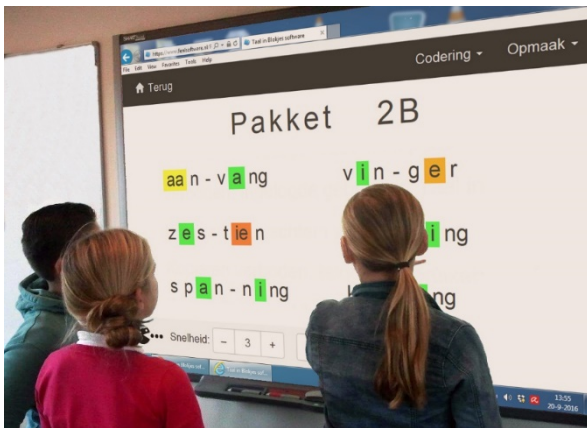
Spelling met blokwoorden: eerst het woord bouwen en dan opschrijven!

Taal in Blokjes Reader software

Je kan de Taal in Blokjes Reader software gebruiken op een tablet of op het digibord voor opdrachten met lezen én spellen. Je kan ook zelf teksten en woordenlijsten invoegen.

Op de pagina's 10, 11 en 20 t/m 25 van *het Inspiratieboek Taal in Blokjes* staan een aantal werkvormen en tips beschreven die gericht zijn op lezen.

Zie daarnaast ook de pdf: [“Werkvormen lezen én spellen met Taal in Blokjes in de klas.pdf”!](#)

Materialen en software voor Ondersteuningsniveau 1

- poster Taal in Blokjes aan de muur
- fluormarkers en klankblokken (blokboxen)
- blokwoordenboek
- Taal in Blokjes Reader software

Voorschotbenadering groep 2

zie werkvormen en materialen bladzijde 17 t/m 22

Ondersteuningsniveau 2

Op dit ondersteuningsniveau kan je de 'risicoleerlingen' extra instructie en inoefening geven met Taal in Blokjes in de klas en in ondersteuningsgroepjes. Op dit niveau wordt preventief en proactief ingegrepen.

Werkvormen bij Ondersteuningsniveau 2

Bij Ondersteuningsniveau 2 gebruiken de leerlingen de werkboeken van Taal in Blokjes, enkele extra werkvormen voor lezen en spellen en de werkvormen van Ondersteuningsniveau 1 in de klas, maar dan intensiever.

In de klas werken de leerlingen met de twee basiswerkvormen van Taal in Blokjes (klanken coderen en woorden bouwen met de klankblokken en opschrijven) naast de reguliere taalmethode, zoals bij Ondersteuningsniveau 1.

Daarbij wordt de begeleiding van de leerlingen die het nodig hebben gaandeweg geïntensiveerd.

1. Gebruik de werkboeken van Taal in Blokjes in de klas naast de reguliere taalmethode. Kies het goede instapniveau. De leerlingen kunnen in de klas zelfstandig met de werkboeken van Taal in Blokjes aan de slag: elke bladzijde begint met een voorbeeld waardoor de instructie van de leerkracht tot een minimum beperkt kan worden. De bijbehorende handleiding/oefenmap wordt gebruikt om de opdrachten na te kijken en voor een aantal extra ondersteunende werkvormen onder begeleiding.

In deze klas werken de leerlingen met de werkboeken van Taal in Blokjes, zij oefenen de klankgroepen met het springplein en zij bouwen woorden de klankblokken.

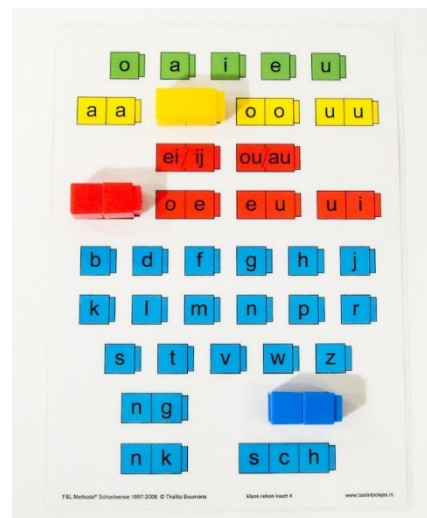

2. Geef extra hulp bij lezen -al dan niet in groepjes-. Geef extra hulp bij het coderen van teksten en bij het (herhaald) hardop lezen van op klank gecodeerde teksten. Laat leerlingen verhalen lezen met de Taal in Blokjes Reader software. Kies het Avi-niveau. Geef leerlingen, die te langzaam of te onnauwkeurig lezen, extra leesopdrachten in de Reader. Zet hierbij de klinkercodering aan en zet ook de lettergrepen/klankgroepen weergave aan. Bij het aanvangsniveau zet je ook de medeklinkercodering aan bij woorden van één lettergreep of klankgroep. Gebruik het leeshappertje en schakel de voorleesstem in indien zinvol. Monitor de vorderingen binnen de Taal in Blokjes Reader software. Voor een nadere toelichting met voorbeelden en mogelijkheden van de Taal in Blokjes Reader software: zie het *Inspiratieboek Taal in Blokjes* op bladzijde 21 t/m 25 en de (instructie)filmpjes op onze website. Een aantal verhalen van VLL (Veilig en Vlot) staat ook in de Reader software, zie:

[Ondersteun je leerlingen met Veilig&Vlot-verhalen in de Reader software.pdf](#)

3. Geef extra hulp bij de spelling bij het bouwen van woorden met de klankblokken. Laat deze woorden opschrijven en geef meer auditieve dictees van woorden en zinnen. Geef extra uitleg en instructie m.b.t. regels indien van toepassing.
4. Oefen (nog meer) met de auditieve basisvaardigheden zoals de klank-teken koppeling en de analyse en synthese van klanken en klankgroepen. Leer je leerlingen hoe ze deze vaardigheden actief kunnen inzetten bij het correct lezen en spellen van woorden. Tip: gebruik klankkaart 3+4 op A4 formaat, de klankblokken passen hier precies op en laat de letters aanwijzen op de klankkaart bij het oefenen. Werkwijze voorbeeld:

- a. Zeg het woord.
- b. De leerling verdeelt het woord hardop in losse klanken (analyse), wijst per klank de goede letter aan op de klankkaart (klank-teken koppeling) en legt een klankblokje (soms twee) op de letter(s).
- c. De leerling pakt de blokjes *in de goede volgorde* van de klankkaart (klank-teken koppeling, geheugen), zegt de letters hardop, bouwt het woord met de blokjes en zegt het hele woord (synthese).
- d. Het blokwoord wordt nagekeken en de leerling schrijft het woord op. Ga dan door naar het volgende woord.

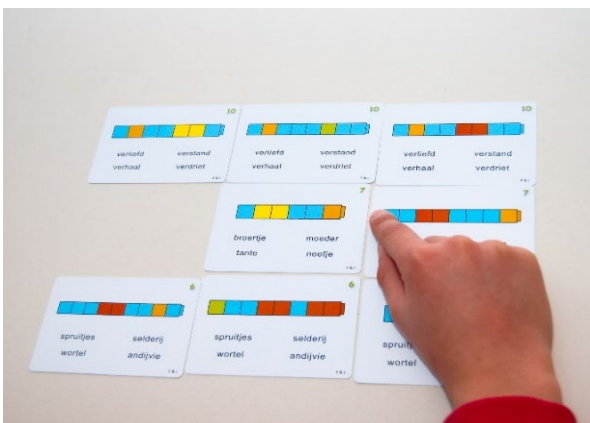
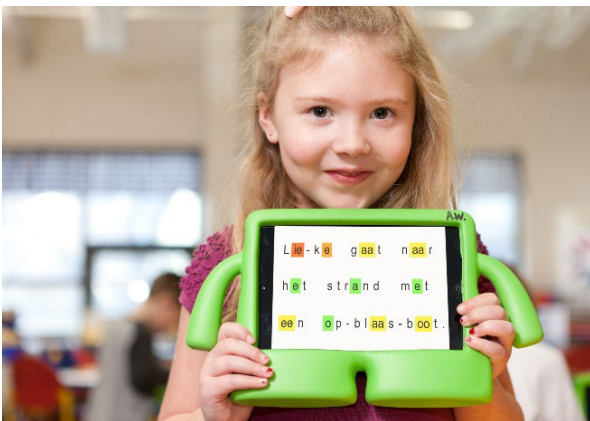
5. Laat leerlingen in groepjes werken met de leeskwartetten van Taal in Blokjes voor (veel) lezen en voor het begrijpen van woordstructuren (dit is ook goed voor de spelling). Maak eerst kleine potjes die kunnen rouleren tussen de groepjes. Je kan ook de werkvorm 'woordvelden' uit het blokwoordenboek gebruiken. Leerlingen helpen elkaar, kijken samen na en spelen een uitdagend spel. Laat leerlingen woorden lezen en bouwen met het blokwoordenboek en met de vierkante woordbouwkaartjes of de magnetische letters.

Materialen en software voor Ondersteuningsniveau 2

- poster Taal in Blokjes aan de muur en letterlijn
- fluormarkers en klankblokken (blokboxen)
- blokwoordenboek
- A5 kaarten of stickers met klank-tekenkoppeling voor op tafel
- klankkaarten op A4 formaat
- werkboeken 1 t/m 9
- bijbehorende handleiding/ oefenmappen
- klank-teken kaartjes
- woordbouwkaartjes
- woordkwartetten

Software

- Taal in Blokjes Reader software

Wat staat daar? De leerlingen oefenen met de leeskwartetten van Taal in Blokjes (foto 2, 3). Blokbox: foto 4.

Ondersteuningsniveau 3

Deze leerlingen oefenen met de bordspellen en het blokwoordenboek van Taal in Blokjes: bouw het moeilijkste woord zodat je de meeste punten ervoor krijgt en schrijf het op.

Werkvormen bij Ondersteuningsniveau 3

Op ondersteuningsniveau 3 wordt de opzet van ondersteuningsniveau 2 verder uitgebouwd. De leerlingen krijgen nu intensieve instructie en extra begeleiding.

1. De handleiding/oefenmap wordt nu intensief gebruikt. De leerlingen werken -individueel of in een groepje- onder begeleiding van de leerkracht/dyslexiespecialist met de (auditieve) oefeningen en de overige werkvormen uit de handleiding/ oefenmap van Taal in Blokjes. In de klas kan de leerling zelfstandig in zijn/haar werkboek Taal in Blokjes werken, tijdens de begeleiding neemt de leerling zijn werkboek mee en vindt de verdieping en extra oefening plaats a.d.h.v. de bijbehorende handleiding/oefenmap. De oefeningen uit de handleiding/oefenmappen zijn per bladzijde aan de (gemaakte) bladzijdes uit werkboeken gekoppeld voor een optimale afstemming.
2. Geef extra auditieve dictees van woorden en zinnen en laat de leerlingen als voorbereiding de woorden eerst bouwen met de klankblokken. Koppel deze werkvorm aan de uitleg van spellingregels.
3. Oefen de analyse van klanken en klankgroepen met het springplein en het klankgroepenspel.
4. Laat woorden maken met magneetletters en woordbouwkaartjes. Koppel deze werkvorm aan de uitleg van spellingregels.

5. Laat leesteksten coderen, hardop lezen en herhaald hardop lezen.
Geef extra leesopdrachten vanuit de Taal in Blokjes Reader software, ook voor thuis.
Stel per leerling je eigen leestraining samen binnen de Taal in Blokjes Reader software en monitor de vorderingen. Je kan voor elke leerling een behandelplan op maat maken.
Zie ook: [“Leerlingbegeleiding thuis - lezen en spellen met de Taal in Blokjes Reader.pdf”](#)

Gebruik (afwisselend) de voorleesfunctie binnen de Reader software indien zinvol. Wanneer is het gebruik van een voorleesstem in combinatie met gecodeerd lezen zinvol? Zie hiervoor de FAQ: ‘Wanneer is voorlezen met de Reader software zinvol?’

Op <https://www.fenlexpertisecentrum.nl/faq>

Met de Taal in Blokjes Reader software kunnen leerlingen ook zelfstandig in een groepje werken aan lezen en spellen. Plaats hiervoor bijvoorbeeld een woordenlijst met de regels voor de korte en de lange klinkers in de software en zet de klinkercodering aan. Elke leerling leest om de beurt een woord van deze woordenlijst uit de Reader, de andere leerlingen maken het blokwoord van het voorgelezen woord. Samen kijken zij het blokwoord na met het gecodeerde en goed gespelde woord in de Reader software (optie: laat het woord ook opschrijven).

6. Gebruik naast de Taal in Blokjes Reader software ook de [Taal in Blokjes Module software](#). Zie voor uitleg en voorbeelden de pdf: [Taal in Blokjes software.pdf](#). Zie ook het Inspiratieboek op bladzijde 26 en 27. Gebruik de werkvormen voor basisvaardigheden, lezen en het “sprekende klankenbord” voor de spelling.
7. Zet extra (groeps)werkvormen in, zoals de leeskwartetten (meng de niveaus van de kwartetten), het dobbelspel, de bordspellen en het klankgroepenspel van Taal in Blokjes. Gebruik de (vierkante) woordbouwkaartjes voor woordenscrabble.

Deze leerlingen oefenen met lezen in een ondersteuningsgroepje met de Taal in Blokjes Reader software op de tablet. Om de beurt lezen zij een stukje hardop.

Materialen en Software voor Ondersteuningsniveau 3

- poster Taal in Blokjes aan de muur, letterlijn
- fluormarkers en klankblokken (basisset 2 uitgebreid, blokboxen)
- blokwoordenboek met woorden per werkboek
- A5 kaarten of stickers met klank-tekenkoppeling voor op tafel
- klankkaarten op A4 formaat
- werkboeken 1 t/m 9, (met regelkaarten)
- bijbehorende handleiding/oefenmappen
- werkboek Voorlopertje met poster, bijbehorende letterlijn en klank-teken kaarten (voor groep 2 en 3)
- klank-teken kaartjes en stickers met de klankkaart
- springpleinen uitgebreid
- woordbouwkaartjes
- magnetische letters
- lees- en woordstructuurkwartetten
- bordspellen, inclusief klankgroepenspel
- dobbelspel woorden bouwen

Software

- Taal in Blokjes Reader software
- Taal in Blokjes Module software

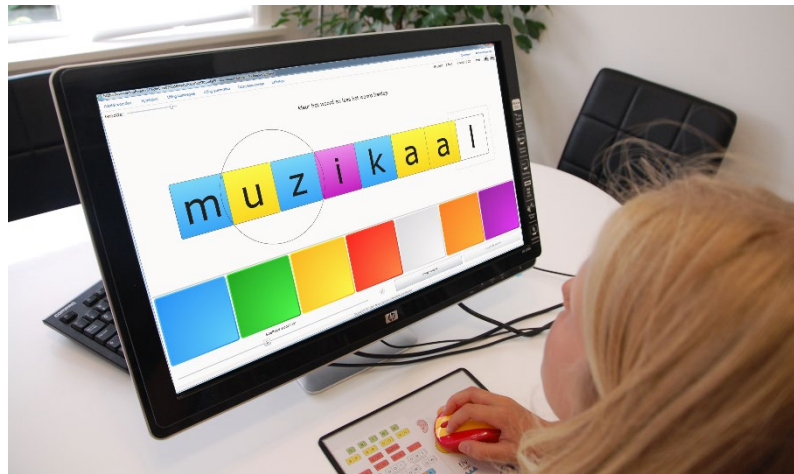
Taal in Blokjes is een goedgekeurde interventie voor lezen en spellen door het NKD. Uiteraard moet er een plan van aanpak zijn dat aangepast is aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling. Zo kan bij een leerling het accent bij de begeleiding meer op lezen liggen en bij een andere leerling meer op spellen.

Oefenen met de springpleinen en het blokwoordenboek van Taal in Blokjes.

Ondersteuningsniveau 4

Zijn de lees- en/of spellingproblemen zeer hardnekkig ondanks alle extra hulp die op school is geboden? Kijk dan eens naar behandeling met de F&L-methode. De F&L-methode voor de behandeling van dyslexie is hét vervolg op Taal in Blokjes.

De F&L methode® is evidence-based en heeft uitgebreide modules voor lezen, spellen en basisvaardigheden. Alleen F&L-gecertificeerde praktijken en instellingen gebruiken de F&L methode® voor de behandeling van dyslexie. Scholen die Taal in Blokjes gebruiken, kunnen hun leerlingen goed ondersteunen bij deze behandeling. De koppeling tussen de interventie met Taal in Blokjes op school en een behandeling met de F&L methode® zorgt voor een optimale afstemming van de hulp. De F&L methode® is de enige methode voor de behandeling van dyslexie met een continuüm van zorg tussen Taal in Blokjes op school en F&L-behandeling in praktijk of instelling. Hiermee is een efficiënte en goede ketenzorg mogelijk tussen school, ouders en de praktijk of instelling. Voor meer informatie zie bijlage: [Ketenzorg-TiB-en-F&L.pdf](#)

Vervolg op Taal in Blokjes?

Zoek een F&L-behandelaar bij u in de buurt!

Ga naar <http://www.fenlexpertisecentrum.nl/locaties/> en vul in het zoekvak uw postcode in voor een F&L-gecertificeerde praktijk/instelling bij u in de buurt.

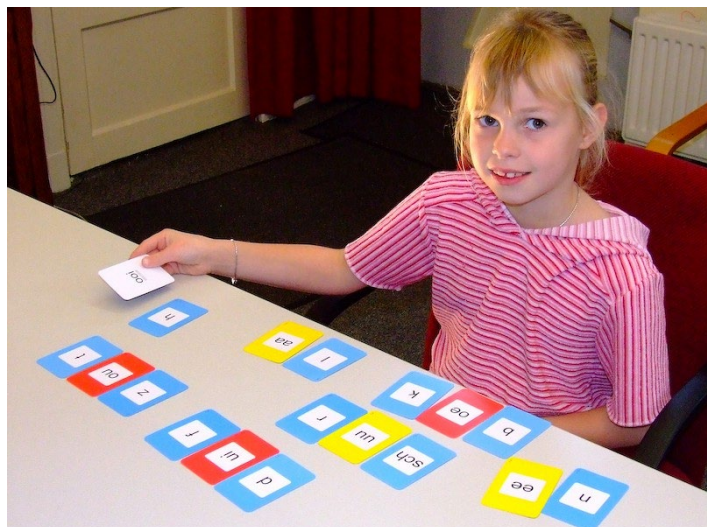
Voorschotbenadering: werkvormen en materialen voor groep 2

In de tweede helft van groep 2 worden al leerlingen gesignaleerd waarvan de leerkracht zich afvraagt of deze leerlingen de leerstof van groep 3 met (aanvankelijk) lezen en spellen aankunnen.

Bij de Cito testen van januari groep 3 zitten ook leerlingen met een uitval op het gebied van lezen en spellen. Deze uitval heeft de leerkracht vaak al in groep 2 zien aankomen.

Voor de gesignaleerde leerlingen in groep 2 is het gebruik van de Taal in Blokjes 'serie Voorloperkje' preventief en proactief zeer zinvol. Taal in Blokjes kan daarna bij deze leerlingen ondersteunend in groep 3 doorgezet worden met werkboek 1 en hoger om de kans op een achterstand met lezen en spellen zo klein mogelijk te houden. Met Taal in Blokjes maak je woorden concreet en tastbaar, je geeft visuele en tactiele ondersteuning bij het proces van lezen en spellen.

Je kan in groep 2 ook al beginnen met de markeerstiften en de klankblokken. Met de klankblokken kunnen leerlingen leren hoe woorden in elkaar zitten en al woorden "schrijven" (bouwen) zonder ook maar één letter op papier te zetten! Gebruik gekleurde bakjes of kastelemmers voor de klank sorteeroefeningen en de analyse en synthese (hak en plak) oefeningen.

De serie *Voorloperkje* bestaat uit een werkboek met bijbehorende poster, klankteken kaartjes en een letterlijn. De letters worden geleerd met kapstokwoorden en foto's.

Het werkboek 'Voorloperkje' laat de leerlingen op een laagdrempelige manier kennis maken met de basisset klinkers en medeklinkers. Veel opdrachten in dit werkboek kunnen worden gemaakt zonder (volledige) beheersing van de klank-teken koppeling. Het is de bedoeling dat leerlingen gelijk een overzicht hebben van de letters of 'het taalgereedschap' waarmee woorden gemaakt kunnen

worden. Dit vormt 'een baseline' van waaruit de leerkracht telkens een aantal letters (klanken) uitkiest om deze uitgebreid te behandelen met verschillende werkvormen. Deze klanken worden dan bijvoorbeeld omcirkeld in het werkboek.

Bij deze aanpak hebben leerlingen gelijk een overzicht van de letters (klanken) die zij moeten leren, de letters die al uitgebreid zijn behandeld en de letters die nog uitgebreid aan bod gaan komen. Bij deze aanpak is het juist *niet* de bedoeling dat er telkens een paar letters behandeld worden terwijl de leerling niet weet hoeveel letters er zijn en welke er nog gaan komen.

Bij het Voorloperkje (en bij werkboek 1 en 2) hoeven de leerlingen nog niet zelf letters op te schrijven maar zij kunnen al wel werken met de letters en het concept van een geschreven woord begrijpen door woorden te bouwen met de klankblokken.

Het werkboek Voorloperkje kan ook als naslagwerk of als geheugensteuntje worden gebruikt van de letters (klanken) die uitgebreid zijn behandeld in de klas. Gebruik na het werkboek 'Voorloperkje' werkboek 1 en 2 van Taal in Blokjes.

Materialen en software

- serie Voorloperkje met werkboek Voorloperkje, poster, letterlijn en klank-teken kaartjes
- klankblokken (blokbox)
- markeerstiften
- klankkaart 1+2 op A4 formaat (hier passen de klankblokken op)
- klankenbingo
- woordbouwkaartjes (vierkant, plastic)
- Taal in Blokjes Module software

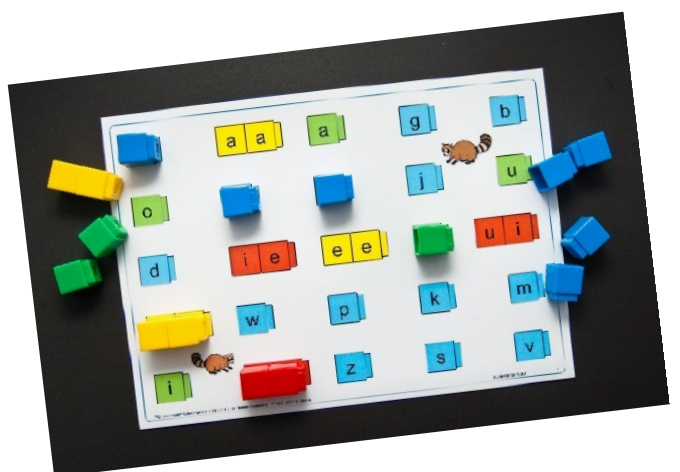
En verder:

- gekleurde emmertjes of bakjes in de kleur van de klankblokken.
- springpleinen op de grond (gekleurde hoepels of vakken met gekleurd tape aangeven)

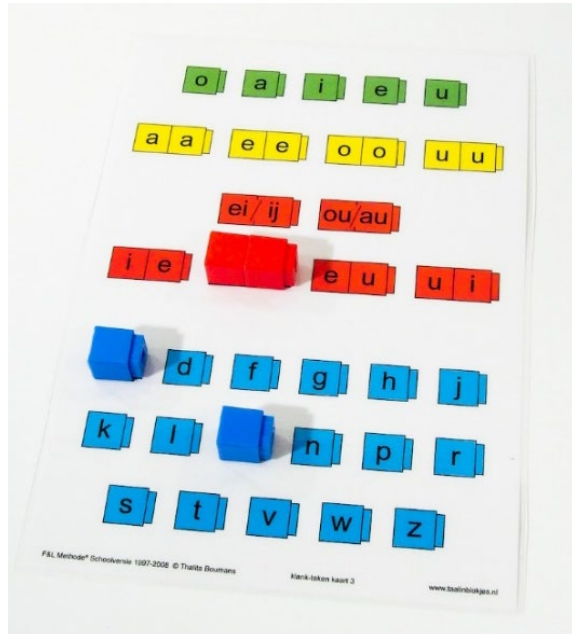
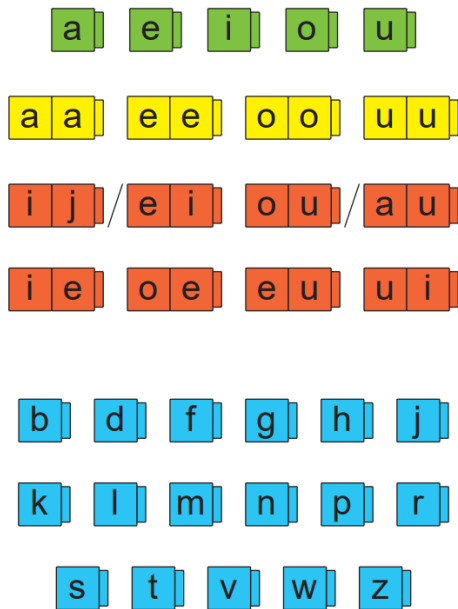
Werkvormen

1. Hang de poster van serie Voorloperkje aan de muur leg uit dat dit de letters (klanken) zijn die je nodig hebt voor lezen en schrijven en dat je telkens met een paar letters gaat oefenen totdat alle letters aan de beurt zijn geweest. Geef met een rondje aan welke letters je gaat behandelen. Vink de letters af die al aan de beurt zijn geweest. Herhaal altijd alle reeds geleerde letters. Zie ook *Inspiratieboek* bladzijde 30.
2. Hang de letterlijn op in de klas, hang daar de letters aan die je gaat behandelen. Breid de letterlijn gaandeweg uit met nieuwe letters als deze behandeld worden. De letterlijn wordt steeds langer. Zie ook *Inspiratieboek* bladzijde 29.
3. Laat de leerlingen werken met het werkboek Voorloperkje. Zie boven en ook *Inspiratieboek* bladzijde 31.

4. Gebruik de klank-teken kaartjes met letter + foto + kapstokwoord om de letters te flitsen die al behandeld zijn. Daarna kan je ook de andere klank-teken kaartjes gebruiken waar alleen de gekleurde letters op staan. Zie ook *Inspiratieboek* bladzijde 29 en 30.
5. Laat leerlingen woorden maken van de geleerde letters (klanken) met de klankblokken. Bied de gele (aa,ee,oo,uu) en rode blokjes (ei,oe,ui..) in groep 2 altijd met twee blokjes aan elkaar aan, doe een plakbandje om twee gele of rode blokjes.
6. Oefen de analyse en synthese van woorden (hakken en plakken) met de klankblokken en sorteerbakjes op kleur.
7. Laat de leerlingen de klanken van een woord op de grond springen in gekleurde hoepels of vakken, bijvoorbeeld bij het woord "tak" springt de leerling in de blauwe hoepel en zegt "t", daarna springt de leerling in de groene hoepel en zegt "a" en daarna springt de leerling weer in de blauwe hoepel en hij zegt "k".
8. Oefen ook het auditief verdelen van woorden in klankgroepen.
9. Gebruik het spel 'klankenbingo' als alle letters behandeld zijn. (zie foto rechtsonder). Voor meer informatie over Klankenbingo zie het *Inspiratieboek* op bladzijde 32.

Voorbeeld van een werkvorm met klankkaart 1+2 op A4 formaat met klankblokken.

Op deze kaart (en op kaart 3+4) staan de letters in de 2 D blokjes op ware grootte.

- Benoem de klanken van de kaart, laat de leerling de juiste klanken aanwijzen en de juiste blokjes erop leggen.
- Je kan ook woorden benoemen, zeg bijvoorbeeld 'kaas'. Zeg eerst het hele woord en dan klank voor klank.
 - Zeg 'k' en laat de leerling de 'k' aanwijzen op de klankkaart 1+2 en een blauw blokje op de 'k' leggen.
 - Doe hetzelfde met de 'aa' en de 's'. Zeg het daarna het hele woord en laat de leerling het woord 'kaas' met de blokjes bouwen.
- Vraag de leerling om, van links naar rechts, de blokjes van het woord 'kaas' aan te wijzen en per blokje (blokjes) de klanken te benoemen. De leerling wijst het eerste blauwe blokje aan en zegt 'k', de leerling wijst vervolgens de twee gele blokjes aan en zegt 'aa', de leerling wijst het laatste blauwe blokje aan en zegt 's'.

Voorbeeld woorden bouwen met de Taal in Blokjes Module software

Leerlingen kunnen ook mkm-woordjes schrijven met het *sprekende klankenbord* van de *Taal in Blokjes Module software* (zie bijlage). Bijvoorbeeld: zeg 'aap' en laat de leerling aa-p intoetsen op het sprekende klankenbord. Als de leerling twijfelt, zweeft hij met de muis over de letters (klanken). Deze worden dan uitgesproken zodat hij de juiste letter kan kiezen zonder een fout te maken (klanken luisteren en visuele herkenning van de bijbehorende letters = klank-teken koppeling). De leerling hoeft zelf geen letters te schrijven.

Op het gehoor kan de leerling al de goede letter bij de klank kiezen. Er hoeft nog nauwelijks letterkennis aanwezig te zijn. De leerling denkt bijvoorbeeld: 'aa' het was een van de gele, maar welke? Als de leerling over de klanken zweeft met de muis op het klankenbord van de software hoort hij: aa, ee, oo, uu. De leerling kan dan een keuze maken (auditieve discriminatie).

Je kan ook voorzeggen: zeg het woord, bijvoorbeeld 'aap' en zeg tegen de leerling 'aa-p': kijk goed bij de gele en de blauwe toetsen bij het intypen van het woordje aap. Goed zo! Je hebt het woord 'aap' opgeschreven!

Bijlagen

- [Taal in Blokjes klassenbreed van groep 2 tot en met groep 8 als doorlopende leerlijn.pdf](#)
- [Werkvormen lezen en spellen met Taal in Blokjes in de klas.pdf](#)
- [Taal in Blokjes software.pdf](#)
- [Ondersteun je leerlingen met Veilig&Vlot-verhalen in de Reader software.pdf](#)
- [Leerlingbegeleiding thuis - lezen en spellen met de Taal in Blokjes Reader.pdf](#)
- [Ketenzorg-TiB-en-F&L.pdf](#)

